

RIKSADVOKATEN

Justis- og beredskapsdepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

DERES REF.:

VÅR REF.:

2015/00458-001 TFR014
632.1

DATO:

12.03.2015

FREMSTILLINGSFRISTEN VED PÅGRIPELSE – FORHOLDET TIL MENNESKERETTIGHETENE

FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 9 nr. 3 slår som kjent fast at en pågrepet person *omgående* (”promptly”) skal fremstilles for en dommer eller annen øvrighetsperson. At pågripelsens lovlighet prøves av en påtalejurist, avbryter ikke fristen.

FNs menneskerettighetskomité har i sin ”general comment” 28. oktober 2014 uttalt følgende om forståelsen av bestemmelsen:

”While the exact meaning of ’promptly’ may vary depending on objective circumstances, delays should not exceed a few days from the time of arrest. In the view of the Committee, forty-eight hours is ordinarily sufficient to transport the individual and to prepare for the judicial hearing; any delay longer than forty-eight hours must remain absolutely exceptional and be justified under the circumstances” (avsnitt 33).

Komiteens uttalelser har betydelig vekt som rettskilde i norsk rett, jf. Rt. 2008 s. 1764 (avsnitt 81).

Etter straffeprosessloven § 183 første ledd skal den pågrepne fremstilles for retten ”snarest mulig og senest den tredje dagen etter pågripelsen”. Selv om forarbeidene understreker at fremstillingen kun unntaksvis bør finne sted opp mot lengstefristen, kan det stilles spørsmål ved om straffeprosesslovens regel fullt ut er i overensstemmelse med SP art. 9 nr. 3. Forarbeidene til den norske bestemmelsen legger opp til en skjønnsmessig vurdering av når fremstilling senest kan skje, der det blant annet kan ses hen til det straffbare forholdets alvor, hvor tid- og arbeidskrevende etterforskningen er, og hvilken belastning den siktede påføres, jf. Ot.prp. nr. 66 (2001–2002) s. 133. Dette gir anvisning på en mer fleksibel

tilnærming enn det den ovennevnte uttalelsen fra Menneskerettighetskomiteen legger opp til.

I forbindelse med etterkontrollen av fremstillingsfristen i 2010 foreslo Justisdepartementet å forkorte fremstillingsfristen til to dager. Riksadvokaten sluttet seg til dette forslaget i høringssvaret 15. mars 2011, ikke minst fordi det ville bringe fremstillingsfristen i overensstemmelse med fristen for overføring fra politiarrest, jf. arrestforskriften § 3-1.

Etter hva en forstår er spørsmålet om endring av fremstillingsfristen fortsatt til behandling i departementet. Menneskerettighetskomiteens uttalelse har gitt problemstillingen ny aktualitet, og har dessuten tilført saken et visst hasteelement – en må forvente at tredagersfristens konvensjonsmessighet vil bli problematisert fra forsvarerhold. Det er således ønskelig at lovgiver snarlig vurderer behovet for en eventuell endring av fremstillingsfristen.

Tor-Aksel Busch
(sign)

Thomas Frøberg
kst. førstestatsadvokat
(sign)

Gjenpart: 1. Statsadvokatembetene (inkludert Økokrim)
2. Politimestrene
3. Politidirektoratet